

З т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.) / відп. ред. М.Р. Аракелян. Одеса: Гельветика, 2020. Т. 2. С. 282-284.

5. Полищук В. Использование Zoom для онлайн-медиации. *Медиация Европа-Азия*. URL: <https://mediation-eurasia.pro/blogi/ispolzovanie-zoom-dlya-onlajn-mediacii/> (дата звернення: 18.01.2022).

УДК 340.352(043.2)

Мікулін В.П., д.ю.н., професор,
Ужгородський національний університет, м. Ужгород, Україна
Пєсцов Р.Г., к.ю.н., доцент,
Карнаух А.А., к.політ.н., доцент,
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,
м. Київ, Україна

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ГРОМАДЯН, ЯК ФОРМА МІСЦЕВОГО НАРОДОВЛАДДЯ: ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Місцеве самоврядування є багатограним політико-правовим явищем. Як об'єкт конституційно-правового регулювання місцеве самоврядування виступає як: принцип конституційного ладу України; специфічна форма народовладдя; право жителів відповідної територіальної одиниці (територіальної громади) на самостійне вирішення питань місцевого значення. Так, ст. 140 Конституції України зазначає, що місцеве самоврядування є правом територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. Однією із форм реалізації права на самоврядування є загальні збори громадян. Статті 1, 8 Закону України «Про місцеве самоврядування» це визначають.

Збори громадян, як суспільно-правовий і політичний інститут, були відомі ще з часів Стародавнього Риму, і були найвищим органом місцевого управління. До складу народних зборів входили всі члени міської громади. Народні збори обирали магістрат і вирішували найважливіші питання міського життя.

В добу Київської Русі збори громадян мали назву народного Віче, і було найвищим органом самоврядування міських громад. В основу Віче був покладений компроміс між народом і знаттю. Віче являли собою збори вільного дорослого населення міст та прилеглих до міста територій, які скликалися для вирішення найважливіших питань. Зокрема, для обрання і звільнення голови (війта), інших посадових осіб до органів суду та місцевого управління. Контроль строків виконання судових рішень щодо справ, які викликали резонанс в громаді, встановлювали розмір

місцевих податків, розпорядження земельною власністю, встановлення торговельних Правил та пільг.

Варто зауважити, що єдиних постійних Правил скликання Віче не існувало. Однак, Віче не вважалися легітимними, якщо на ньому збиралася лише так звана чернь (чорні люди). Тому Віче вправі було приймати рішення за присутності посадних і тисяцьких, а також представників різних соціальних верств населення. Представники церкви на Віче не були присутні, але при прийнятті важливих рішень благословіння церковних служителів було обов'язковим. Рішення приймалося більшістю населення. Прояв народовладдя у формі Віче був відомий і на землях Польщі, Сербії, землях Прибалтійських слов'ян. Однак у цих державах даний інститут проявився більше як політичний орган, а не як орган місцевого самоврядування.

На сьогоднішній день загальні збори громадян за місцем проживання є формою безпосередньої участі населення у вирішенні питань, віднесених до відання місцевого самоврядування і, як зазначено в Постанові ВРУ № 3748-ХІІ від 17.12.1993 р., є складовою частиною системи місцевого самоврядування з визначенням компетенції таких зборів.

Загальні збори громадян скликаються в міру необхідності, але не менш як один раз на рік і є правомочними за наявності на них більше половини громадян, які проживають на відповідній території і мають право брати участь у зборах. Рішення про скликання зборів доводиться до відома громадян, які проживають на відповідній території, не пізніше як за 7 днів до їх проведення із зазначенням часу скликання та місця проведення зборів, питань, які передбачається внести на їх обговорення. У випадках особливої потреби населенню повідомляється про скликання зборів у день їх проведення.

У роботі зборів можуть брати участь депутати місцевих рад, представники державних органів, трудових колективів, об'єднань громадян.

З огляду на історію розвитку інституту зборів громадян, як складової частини місцевого самоврядування, можна констатувати, що сьогодні на законодавчому рівні є до кінця не врегульованим; як форма місцевого народовладдя, збори громадян в правозастосовчій практиці майже не застосовується, хоч в своїй основі для вирішення проблем місцевих громад має потужний управлінський ресурс.

Література

1. Конституція України від 28 чер. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 20.01.2022 р.)

2. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 20.01.2022 р.)

3. Історія місцевого самоврядування за різних часів. URL: <https://www.en.gov.ua/newdiniy-deny-nformuvannya/storya-msceвого-samovryaduvannya-za-rznih-chasv> (дата звернення 20.01.2022 р.)

4. Купрач Антон. Вече – древняя и средневековая форма выборов и прямой демократии на Руси. URL: https://www.rcoit.ru/lib/history/ancient_russia/16551/ (дата звернення 20.01.2022 р.)

5. Про затвердження Положення про загальні збори громадян за місцем проживання в Україні: Постанова Верховної Ради України від 17 груд. 1993 р. № 3748-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3748-12#Text> (дата звернення 20.01.2022 р.)

УДК 34.023(043.2)

Ольховік М.В., асистент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Дядюша А.Р., здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний юридичний університет ім. Я. Мудрого,
м. Харків, Україна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: РІЗНОВИДИ ТА ЇХ ЗМІСТ

Під поняттям «відповідальність» як загальносоціальною категорією слід розуміти обов’язок особи оцінити власні наміри та здійснювати вибір поведінки відповідно до норм, що відображають інтереси суспільного розвитку, а у випадку порушення їх – обов’язок відповідати перед суспільством і нести покарання [1]. Аналізуючи дане визначення, можна стверджувати, що єдиним суб’єктом на якого може лягти відповідальність є людина. Однак, з розвитком сучасного суспільства та технологій актуальним питанням сьогодні є наділення штучного інтелекту власною правосуб’єктністю, а саме: правоздатністю – можливістю володіти правами та обов’язками; дієздатністю – можливістю їх реалізовувати; а також деліктоздатністю – необхідністю нести відповідальність за реалізацію наданих прав та обов’язків.

Якщо штучний інтелект набуде стану правосуб’єктності, одним із найгостріших елементів його діяльності стане відповідальність, її різновиди та забезпечення. Щоб дослідити дане питання, слід перш за все, класифікувати відповідальність на моральну та юридичну.

Моральна відповідальність криється в глибинах етики ШІ, а якщо точніше – в абстрактності її положень. Для прикладу, усім відомі закони роботехніки Айзека Азімова встановлюють очевидні та, дійсно, правильні речі про те, що штучний інтелект не повинен спричиняти шкоду людині, однак реалізація подібних принципів в розробці та програмуванні